

ISSN 2710-3056

Grail of Science

Periodical scientific journal

No

11

December
2021

The issue of journal contains

Proceedings of the II Correspondence
International Scientific and Practical Conference

MODERN SCIENCE: CONCEPTS, THEORIES AND METHODS OF BASIC AND APPLIED RESEARCH

held on December 24th, 2021 by

NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine)
LLC International Centre Corporate Management (Vienna, Austria)

OU CI
Open Ukrainian Citation Index

Euro Science Certificate № 22347 dated 10.11.2021

UKRISTEI (Ukraine) Certificate № 233 dated 25.02.2021

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

GRAIL OF SCIENCE

№ 11 December, 2021
with the proceedings of the:

II Correspondence International Scientific and Practical Conference

MODERN SCIENCE: CONCEPTS, THEORIES AND METHODS OF BASIC AND APPLIED RESEARCH

held on December 24th, 2021 by

NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine)

LLC International Centre Corporate Management (Vienna, Austria)

EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM

International Centre
Corporate Management

Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»

№ 11 (Грудень, 2021) : за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Modern science: concepts, theories and methods of basic and applied research», що проводилася 24 грудня 2021 року ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporate Management» (Відень, Австрія).

Editor in chief: Mariia Holdenblat

Deputy Chairman of the Organizing Committee: Rachael Aparo

Responsible for e-layout: Tatiana Bilous

Responsible designer: Nadiia Kazmina

Responsible proofreader: Hryhorii Dudnyk

International Editorial Board:

Alona Tanasiichuk - D.Sc. (Economics), Associate professor (Ukraine)
Marko Timchev - D.Sc. (Economics), Associate professor (Republic of Bulgaria)
Nina Korbozerova - D.Sc. (Philology), Professor (Ukraine)
Yuliia Voskoboinikova - D.Sc. (Arts) (Ukraine)
Svitlana Boiko - Ph.D. (Economics), Associate professor (Ukraine)
Volodymyr Zanora - Ph.D. (Economics), Associate professor (Ukraine)
Iryna Markovych - Ph.D. (Economics), Associate professor (Ukraine)
Nataliia Mykhalitska - Ph.D. (Public Administration), Associate professor (Ukraine)
Anton Kozma - Ph.D. (Chemistry) (Ukraine)
Dmytro Lysenko - Ph.D. (Medicine), Associate professor (Ukraine)
Yuriy Polyezhyayev - Ph.D. (Social Communications), Associate professor (Ukraine)
Alla Kulichenko - Ph.D. (Pedagogy), Associate professor (Ukraine)
Taras Furman - Ph.D. (Pedagogy), Associate professor (Ukraine)
Mariana Vereskliia - Ph.D. (Pedagogy), Associate professor (Ukraine)
Siarhei Rybak - Ph.D. (Law), Associate professor (Republic of Belarus)
Anatolii Kornus - Ph.D. (Geography), Associate professor (Ukraine)
Tetiana Luhova - Ph.D. (Arts), Associate professor (Ukraine)

The conference is included in the catalog of International Scientific Conferences; approved by ResearchBib and UKRISTEI (Certificate № 233 dated February 25th, 2021); certified by Euro Science Certification Group (Certificate № 22347 dated November 10th, 2021).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

The journal is included in the international catalogs of scientific publications and science-based databases: Index Copernicus, CrossRef, Google Scholar and OUCI.

Conference proceedings are indexed in ICI (World of Papers), CrossRef, OUCI, Google Scholar, ResearchGate, ORCID and OpenAIRE.

Свідоцтво про державну
реєстрацію друкованого ЗМІ:
КВ 24638-14578ПР, від 04.11.2020

Certificate of state
registration of mass media:
КВ 24638-14578ПР of 04.11.2020

СЕКЦІЯ XXII. ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА

СТАТТІ

- DIGITAL INNOVATIONS IN THE EDUCATION BACHELORS PROFESSIONAL TRAINING AS A NEW UKRAINIAN SCHOOLS REQUIREMENT
Shyshenko I., Martynenko O., Chkana Ya. 392
- SOME SPECIAL FEATURES OF THE WORK ON FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL TEXTS IN TECHNICAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
Research group:
Ibrahimova L., Nykyporets S., Derun V., Herasymenko N. 398
- ІНСТРУМЕНТИ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ТА ІГРОВОГО ДИЗАЙНУ ДЛЯ КОМПЕТЕНЦІЙ УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ
Лугова Т.А., Балабан А.В. 405
- ІНТЕГРАЦІЯ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ
Котелянець Н.В. 416
- ОРГАНІЗАЦІЯ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: СТАН ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ
Харковський Є.М. 421
- ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕРУКАРЯ ЯК ФАХІВЦЯ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ
Білай Д.В. 427
- ПАЛЬЧИКОВІ ІГРИ ТА ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ
Єфименко Л.М. 434
- РОЗВИТОК МЕРЕЖІ ПСИХОЛОГІЧНИХ СЛУЖБ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
Науково-дослідна група:
Колісник Л.О., Курагіна Є.О., Плаксієнко І.Л., Лазаренко В.І. 437
- СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ ГУМАНІТАРНОЇ СФЕРИ XXI СТОЛІТТЯ З ВРАХУВАННЯМ НЕУСВІДОМЛЕНИХ СВІТОВИХ ЯВИЩ
Науково-дослідна група:
Таланчук П.М., Корсак К.В., Давиденко Г.В., Давиденко В.В., Калакура Я.С. 443
- СУЧАСНА ПАРАДИГМА ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ЗВО
Медведев Р.П., Хамська Н.Б. 463
- ШЛЯХИ СПІВПРАЦІ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ЯКИЙ З НИХ НАЙБІЛЬШ ДІЄВИЙ
Літіченко О.Д., Коваленко О.В. 468

DOI 10.36074/grail-of-science.24.12.2021.081

ШЛЯХИ СПІВПРАЦІ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ЯКИЙ З НИХ НАЙБІЛЬШ ДІЄВИЙ

Літіченко О.Д.

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту
Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна

Коваленко О.В.

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту
Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна

Анотація. У статті обґрунтовано давно назрілу необхідність перегляду і урізноманітнення форм взаємодії педагогів з батьками вихованців закладу дошкільної освіти. Представлено ретроспективний аналіз організації співпраці з батьками вихованців дошкільного закладу в історії дошкільної освіти. Цитуванням низки вітчизняних нормативно-правових документів доведена увага держави і суспільства до ролі сім'ї у вихованні власних дітей та необхідності педагогізації батьків вихованців. На основі опрацювання вітчизняних і зарубіжних психолого-педагогічних досліджень підкреслена необхідність удосконалення та урізноманітнення традиційних форм взаємодії з батьками малюків з огляду на зміну інтересів та світобачення молодих батьків покоління Z. На основі результатів, отриманих в ході дослідження серед педагогів ЗДО представлена необхідність використання у взаємодії з батьками вихованців ІКТ та організація роботи щодо підвищення рівня їх ІКТ компетентностей.
Ключові слова: взаємодія ЗДО з батьками, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), покоління Z, заклад дошкільної освіти (ЗДО) тощо.

Питання ефективної взаємодії закладу дошкільної освіти і родин вихованців завжди було актуальним для освітньої галузі. У швидкозмінюваному суспільстві відбувається постійне оновлення, удосконалення і перегляд форм комунікації та співпраці, що яскраво відображається і на батьках вихованців сучасних ЗДО. Для розгляду шляхів налагодження взаємодії батьків і педагогів, важливим є вивчення попереднього досвіду, саме тому нами було прослідковано історичні аспекти проблеми та сучасну практику.

З огляду на важливість аналізу і узагальнення кращого досвіду взаємодії закладу дошкільної освіти (далі ЗДО) і родин нами було здійснено ретроспективний аналіз організації співпраці з батьками вихованців дошкільного закладу в історії дошкільної освіти. Опрацьовані нами архівні матеріали дають підстави стверджувати, що після жовтневого перевороту

1917 р. дошкільне виховання було поставлене під контроль держави. У Декреті про заснування державної комісії з освіти йшла мова про організацію відділів з різних напрямів виховання, зокрема, з дошкільного виховання. А в грудні 1917 р. вийшло розпорядження дошкільного відділу народного комісаріату, у якому підкреслювалось, що «включення дошкільного виховання в систему народної освіти повинно покласти початок суспільному вихованню дитини уже на перших щаблях її розвитку, що сприятиме формуванню фізично та розумово розвинутого, працездатного та корисного члена суспільства».

У квітні-травні 1919 р. на I Всеросійському з'їзді з дошкільного виховання було висунуто питання про обов'язкове суспільне дошкільне виховання, вважаючи його невідкладним завданням радянського будівництва загалом, а також про те, що:

- «заклади дошкільного виховання повинні сприяти перевлаштуванню старої сім'ї, встановленню єдиних завдань сімейного та суспільного виховання;
- основним типом дошкільного закладу повинен бути дитячий садок - осередок з довготривалим перебування дітей у ньому, щоб допомагати розкріпаченню жінки та створенню умов, які сприяють гармонійному розвитку члена трудового суспільства».

Окрім того, з'їзд закликав до боротьби з «вільним вихованням», а виховання у дошкільних закладах почали розглядати як засіб компенсації недоліків сімейного виховання та засіб руйнування існуючого раніше інституту сім'ї, засіб боротьби зі «старою сім'єю», котра розглядалась як перепона і навіть ворог правильного суспільного виховання [3,с.42-43].

У працях А. Макаренка ми знаходимо наступне: «Сім'ї бувають хороші і погані. Поручитись за те, що сім'я може виховати, як хоче, ми не можемо. Ми повинні організувати сімейне виховання, а організуючим началом повинна бути школа як представниця державного виховання. Школа повинна керувати сім'єю». Визнання А. Макаренком ролі сім'ї у вихованні дитини вело до стремління знайти способи впливу на батьків для того, щоб сімейне виховання підпорядковувалось тим же принципам, що і суспільне. Сімейне виховання повинно було відігравати підпорядковану роль, залежати від «замовлення суспільства».

Для педагогіки того періоду був характерним погляд на сім'ю як на такий соціальний інститут, який суперечить суспільству в цілому і дошкільному закладу, зокрема. У ті роки відмічалось також, що сім'ю треба вивчати як якийсь фактор, що заважає правильному вихованню дітей, який бажано підпорядкувати суспільству і з впливом якого треба боротись.

У 40-80-ті р. р. XX ст. проблема «боротьби» дошкільного закладу та сім'ї вже не ставилась так гостро, але основна тенденція – стремління підпорядкувати сім'ю впливу дошкільного закладу – зберігалась. Сім'я як і раніше розглядалась не як суб'єкт співробітництва, а скоріш як об'єкт впливу зі сторони дошкільного закладу, що знайшло відображення у таких документах, як Статут дитячого садка (1944 р.) та Тимчасове положення про дошкільний дитячий заклад (1960 р.) [4,с.43-44].

На підставі аналізу документів, можна зазначити, що поступово, з роками ця позиція пом'якшувалась. У середині 80-х р. р. XX ст. в нормативних

документах та педагогічній літературі сім'я почала розглядатись вже як фактор потенційного позитивного впливу на дитину за умови правильної організації виховання. В 90-ті р. р. ХХ ст. відбулись більш глибокі зміни у взаємодії сім'ї і дошкільного закладу. Зміни державної політики в галузі освіти сприяли визнанню позитивної ролі сім'ї у вихованні дітей та необхідності взаємодії з нею.

Питання організації співпраці ЗДО з членами родин вихованців, на сучасному етапі розвитку суспільства, регламентує нині ряд нормативних актів, а саме: Конституція України, Конвенція про права дитини, Закон України «Про дошкільну освіту», Закон України «Про охорону дитинства», Статут закладу дошкільної освіти та інші. У цих документах визначені права та обов'язки батьків, дітей і працівників ЗДО у сфері дошкільної освіти, правові та організаційні засади співпраці педагогів і батьків вихованців, або особами, які їх замінюють, регулювання порушень прав дітей в сім'ї та дитячому садку тощо [1, с.7, 37, 73].

Зокрема, у Державному стандарті дошкільної освіти, а саме Базовому компоненті дошкільної освіти (2021) вперше з'являється сфера відповідальності батьків, оскільки у кожному освітньому напрямку окреслена участь родини [5].

Аналіз особливостей взаємодії ЗДО з сучасними батьками дозволяє зазначити про труднощі у налагодженні співпраці, оскільки, на думку науковців, педагогічні працівники широко використовують традиційні форми залучення батьків вихованців до взаємодії, до яких молоді батьки (за результатами досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених віднесені до покоління Z) часто ставляться байдуже, намагаючись їх уникати. Тому гостро постало питання необхідності врахування особливостей батьків покоління Z та оновлення форм співпраці з ними, шляхом використання ІКТ [3].

У дослідженнях Г. Беленької, О. Коваленко, Л. Козак, Т. Шинкар та ін. розглянуто можливості використання ІКТ-технології з метою активізації участі молодих батьків у житті дошкільного закладу, встановлення позитивного фону взаємин батьків і педагогів, довірчого ставлення один до одного. Варто також акцентувати увагу на тому, що використання ІКТ технологій у освітній діяльності ЗДО, зокрема і співпраці з батьками, є вимогою часу, новий вектор прискорення якому надала пандемія 2020-2021 [2;6].

Здійснене нами анкетування педагогів дозволяє констатувати: 98% опитаних вихователів ЗДО вважають, що значна частина батьків їх вихованців часто намагаються уникати, ігнорують можливість відвідувати різні заходи, які проводяться для них працівниками ЗДО, а якщо і приходять, то поведуть себе пасивно і намагаються якомога швидше піти. Тому для закладів дошкільної освіти та окремих педагогів, важливим є питання залучення батьків до освітнього процесу садочка і співпраці з ними.

Аналізуючи відповіді педагогів, ми виокремили основні проблемні питання, що турбують вихователів: чому батьки пасивні у взаємодії з педагогами; як вивищити авторитет педагогів у батьківській спільноті; як порозумітися з батьками і залучити до взаємодії та співпраці; які форми співпраці цікаві сучасним батькам.

Важливим у налагодженні співпраці з сучасними батьками вважаємо необхідність урахування особливостей сучасного покоління батьків. Наукові дослідження свідчать, що міжособистісне спілкування з представниками покоління Z здійснюється у переважній більшості не емоційно віч-на-віч, а віртуально, через соціальні мережі, доцільно надавати батькам можливість права вибору форми спілкування (адже саме це вони дуже цінують).

Результати тривалих і вибіркових спостережень дали підстави стверджувати, що робота з використанням ІКТ в співпраці з батьками вихованців має значну кількість проблем та не здійснюється належним чином. Розуміючи важливість комунікації з батьками за допомогою ІКТ, значна кількість вихователів використовують доступні широкому загалу користувачів (безкоштовні) сервіси та програми.

Допомагає у налагодженні комунікації з батьками сайт дошкільного закладу, адже він допомагає підтримувати позитивний імідж закладу, розлого інформує батьків про всі події. Функціональні сайти має незначна кількість закладів дошкільної освіти (5%), оскільки потребує спеціаліста, який уміє його створювати, наповнювати і постійно оновлювати. Часто ведення таких сайтів вимагає оплати, що не передбачено серед видатків на ЗДО. Тому замість сайту вихователі створюють сторінку в соціальних мережах, групи у меседжерах. Переважною більшістю педагогів використовується Facebook та Viber для передачі батькам оперативної інформації (оголошення, повідомлення тощо). Проте використання цих сервісів не забезпечує належної співпраці. Ведення сторінки закладу у соціальних мережах має свої складності, зважаючи на необхідність дотримання правил безпеки в інтернеті та відповідно до Законів України, батьки мають надавати згоду на публікацію фото дітей у будь-яких засобах масової інформації, соціальних мережах, групових батьківських чатах. Тому веб-сторінки у соціальних мережах – це зазвичай закриті групи, що передбачають участь лише батьків дітей та педагогів. Часто педагогам потрібно використовувати кілька сервісів для спілкування з батьками та висвітлення освітньої роботи з дітьми, демонстрації їх успіхів (що особливо актуально у період карантину, оскільки батьки не заходять у садок і не можуть переглянути дитячі роботи, поспілкуватися з вихователем). «Ми пишемо повідомлення для батьків у загальну групу, а потім кожному окремо скидаємо фото занять або іншу інформацію. Це забирає дуже багато часу», – зазначає значна частина опитаних педагогів.

Здійснене нами дослідження свідчить, що батьків приваблюють матеріали, які містять графічні продукти тобто фотоілюстрації, інфографіку, короткі відео на зразок TikTok. Саме такі матеріали викликають найбільше захоплення у батьків, на них вони найчастіше відгукуються [3].

Отже, важливим є підвищення рівня ІКТ грамотності та технічного забезпечення закладів дошкільної освіти і педагогічних працівників. Оскільки створення і ведення сайту закладу, окремої групи в соцмережах, спілкування з батьками за допомогою Viber вже замало

Попри високий рівень інтересу до ІКТ технологій, значна кількість педагогів вважають, що вони не в змозі замінити усі напрямки співпраці з батьками, оскільки для успішного розвитку дитини необхідне живе спілкування

між батьками і педагогами. Ми цілком підтримуємо цю думку, але вважаємо, що педагоги мають відповідати вимогам сучасності. Адже певні функції, такі як: інформування батьків, консультація спеціаліста, розширення педагогічних знань батьків, отримання інформації щодо дитини можуть здійснюватися за допомогою ІКТ.

Список використаних джерел:

- [1] Збірник законодавчих і нормативних актів про дошкільну освіту (2009). Упор. К.Л.Крутий, Н.В.Погрібняк. 336с.
- [2] Козлітін.Д. О., Козак Л.В. (2019) *Підготовка майбутніх педагогів до використання цифрових технологій у професійній діяльності* Нова українська школа в умовах викликів сучасності: зб. тез доповідей І Всеукраїнської науково-практичної конференції. С. 200-203.
- [3] Коваленко О.В., Літиченко О.Д., Сопова Д. О. (2021) Співпраця закладу дошкільної освіти з родинами вихованців в умовах пандемії 2020-2021 років. *SWorldJournal*. С. 53-59.
- [4] Сім'я і дитячий садок: умови, шляхи та засоби гуманізації взаємин (1994) [метод. матеріали на допом. працівн. дошк. закл./ за ред. О.Л.Кононко] / О. Л. Кононко. - К.: «Освітнянин». 88с.
- [5] *Стандарт дошкільної освіти. Базовий компонент дошкільної освіти.*(2021) *Практика управління дошкільним закладом*. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/34925/1/O_Polovina_Ditina_mistetstvo_2021_PL.pdf
- [6] Shynkar T., Bielienka A., Kovalenko O. (2020) ICT as a Tool for Improving the Quality of Methodical Work in the First Link of the System of Education CEUR Workshop Proceedings of the 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Volume I: Main Conference Kharkiv, Ukraine, October 06-10, 2020.. ISSN 1613-0073